

Jacek Kaczmarski

Legendarny bard opozycji lat 80.

Rechot Słowackiego — 1999
Konfesjonał — 1985
W kołysce ziemi obiecanej — 1993
Pusty raj
Dobre rady Pana Ojca — 1993
Walka Jakuba z aniołem — 1979
Wojna postu z karnawałem — 1978

***

RECHOT SŁOWACKIEGO

fragment

Za rządów kniazia Jura Heretyka [Jerzego Buzka — przyp.]
(Którego lud zwał także Uśmiechniętym)
W czasach gdy życia pęd oddech zatykał,
A powóz dziejów dziwne brał zakręty,
Gdy się z herezją borykał Watykan,
Choć ekumenizm głosił Ojciec Święty
Ja już nie żyłem od półtora wieku,
Lecz nie do końca — krytykom na przekór.
(...)
Wielu ubogich duchem i maluczkich
Dotąd nieznane olśniły błyskotki:
Sztuką — kuglarskie były dla nich sztuczki,
Pięknem — konterfekt półnagiej kokotki,
Nauką — całkiem kosztowne nauczki,
A wiedzą — wróżby, bajeczki i plotki.
Ci zapomnieli marząc o kokosach,
Że ich królestwo — dopiero w niebiosach.

Chciwy odmiany po wioskach i miastach
Człek brał się za to, co najlepiej umiał;
Groszem publicznym pan starosta szastał
(To dla plebana, to dla pana kuma),
Wyżej katedry rychło bank wyrastał
Czyniąc tym zamęt w nieprędkich rozumach,
Gdy mszę niedzielną zamawiał w kościele
Spasiony krzywdą wiernych Złoty Cielec.
(...)
Sny o wielkości srebrne są a kruche;
Polak dla siebie bywa niebezpieczny.
I cóż, że wyśni odrodzenie Duchem,
Kiedy ten duch w nim — zgoła średniowieczny.
Niechaj więc łyka oślizgłą ropuchę,
Zwłaszcza, że w gębie nader wciąż waleczny,
A skoro życie jest snem — niech się we śnie
Spełni, jak zechce... — nie budząc przedwcześnie!

19.07.99

***

Konfesjonał

- Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus,
Formuły tej nauczył mnie przyjaciel
Myślałem o spowiedzi w formie listu,
Lecz słowa napisane — brzmiały inaczej.
Nie zmusza mnie do tego próżność, trwoga,
Ciekawość, nawyk, nastrój tej świątyni.
Nie wierząc w Boga — obraziłem Boga
Grzechami następującymi:

Za prawo me uznałem to, że żyję.
Za własną potem wziąłem to zasługę
I — co nie moje — miałem za niczyje,
Więc brałem, nigdy się nie licząc z długiem.
Uznałem, że mam prawo sądzić ludzi
Dlatego tylko, że mam tę możliwość.
Poznawszy sposób — jak sumienia budzić
Zbierałem obudzonych sumień żniwo.

Bogactwo zła, którego byłem świadom
Było mi w życiu — tylko za ostrogę.
Cierpieniem cudzym żyłem i zagładę.
Gdy cierpieć, ani ginąć sam — nie mogłem.
Stworzyłem świat — na podobieństwo Świata
Uznawszy, że na wszystko mam odpowiedź,
Lecz nie wyjąłem misy z rąk Piłata
I nie uniknął swojej męki — Człowiek.

Wierzyłem szczerze w wieczne prawo baśni,
Co każe sobie istnieć — dla morału,
Że życie ludzkie samo się wyjaśni
I wola ma jedynie służyć ciału.
Więc nazywałem szczęściem nieodmiennie
To, co zadowoleniem było — z siebie.
I nawet teraz bardzo mi przyjemnie,
Że tak we własnych wątpliwościach grzebię.

Bo widzę, że ta spowiedź — to piosenka —
Dla siebie ją samego wykonuję..
To też grzech — więcej grzechów nie pamiętam,
Ale tego jednego — nie żałuję!

7.4.1985

***

W kołysce Ziemi Obiecanej
W kołysce Ziemi Obiecanej
Niczego jest każdy zmierzch i zapomina
Cudem każde słowo — to ranek,
A każde słowo — to nowina.

W kołysce Ziemi Obiecanej
Dziewica — porodziła Syna.

Uwierzyli władcy
I — uwierzył lud
Znać najwyższy czas był
Na ten ten cud.

Nikt się nie zdziwił, choć zachwycił
I nikt nie zwątpił, choć zatrwożył,
Gdy niebem wędrowały wici

A ziemią pył spod stóp się położył.
 Nikt się nie zdziwił, choć zachwycił
 Że się człowiekiem stał – Syn Boży.
 Uwierzyli I uwierzył władcy
 Znać najwyższy ten lud
 Na czas był
 cud.
 Porządek świata się odmienił
 W ów pierwszy dzień pierwszego wieku,
 Bo stał się jasny sens cierpienia:
 Okowy na relikwie przekuł.
 Porządek świata się odmienił
 Odtąd nadzieja jest w człowieku.
 Uwierzyli I uwierzył władcy
 Znać najwyższy ten lud
 Na czas był
 cud.
 Zarazem nic się nie zmieniło,
 Rzekami płyną krew jak i łyzy,
 Ręce się z myje, ofiar jak dobrowolnych myło,
 I z drwi;
 Czci się nadzieję, Wiarę, Miłość
 I to się trwoni, co się czci.
 Roztrwonili I roztrwonił władcy,
 Znów najwyższy się lud.
 Stał się czas, by
 cud.

22.9.93
 ***
 Pusty raj
 W pustym raju dni po wygnaniu
 Stwórca trawi na długich spacerach
 Nocą leży na chmurnym posłaniu
 Jasność własna sen mu odbiera
 Swoich praw się uczy na pamięć
 Sam ich musi przestrzegać by trwały
 W pustym rajku niebo jak kamień
 Pusty raj jest dla Stwórcy za mały
 A ludzie dwoje
 W świecie brodzi
 Adam poluje
 Ewa dzieci rodzi
 W pustym rajku powietrze kwaśne
 Jałowicze nietknięta ziemia
 Zarastają ścieżki ostatnie
 Nikt nie zbiera owoców stworzenia
 W wielkiej ciszy prócz kroku swojego

Słyszysz
Z
Lecą
drzewa
jabłka
Stwórca
wiedzy
w
rytm
dobrego
wysokie
i
uporczywy
złego
pokrzywy

A
Wichry
Adam
Ewa
tam
deszcz
pada
żałosne
katar
czosnek
ma
sieka

W
Miecz
To
To
Towarzyszy
Lecz
Żadną
Obaj
pustym
ognisty
przed
postraszy
nie
Stwórcy
może
myślą
myślą
raju
czyści
Panem
z
wypreży
nudów
w
Go
zaskoczyć
wszak
archanioł
od
się
Gabriel
święta
nagle
zwierzęta
przechadzkach
rozmową
zniecka
jednakowo

Na
Nagle
Adam
Ewa
ludzki
już
wciąż
ciągle
ładzie
starzy
błądzi
marzy

W
Stwórca
Panujący
Dożywocie
Życie
Wśród
W
Zawsze stanie się przeciw Niemu
pustym
czeka
raju
z
czas
rękami
przejął
wzdłuż
władanie
ciała
skazaniec
chwały
czuwaniem
problemów
stanie
świata
wyłącznej
jest
niewystawionych
cokolwiek
się

***

Dobre rady Pana Ojca
Słuchaj
A
Stamtąd
Gdzie
Nie
Bo tam szpetne obyczaje.
Naley
Ucz
Bo tam szpetne obyczaje.
One
Maja
Niechrześcijańską
I
Pyski
Wszy
życ
młody
ojca
będziesz
czekaj
przodków
w
leżą
obce
grzecznie
pożytecznie.
szczęśliwości,
kości.
kraje,

Naley
Ucz
Bo tam szpetne obyczaje.
One
Maja
Niechrześcijańską
I
Pyski
Wszy
ojcu,
na
gardło
Polaka
—
splucz,
ucz.

One
Maja
Niechrześcijańską
I
Pyski
Wszy
Niemce
pludry
wierzchu
pudrach
perukach,
i
i
miłość
jajca
w
w
Francuzi
rajtuzy.
głoszą
noszą.
pomadkach,
zadkach.

Naley
Ucz
Bo tam szpetne obyczaje.
Cudzoziemskich
Czego
Ucz
A
Z
To żydowska jest robota.
Naley
ojcu,
gardło
Polaka
—
nie
księdza
szabli,
tobie
złota
splucz,

Czego
Ucz
A
Z
To żydowska jest robota.
Naley
ojcu,
gardło
Polaka
—
nie
księdza
szabli,
tobie
złota
splucz,
ucz.

Ucz się tam na Polaka — ucz.
 Bo tam szpetne szpetne obyczaje.

Twoja sprawa — strzec Ojczyzny,
 Czyli własnej — ojcowizny.
 Nie wiesz, gdzie się czai zdrada -
 Uczynić zajazd na sąsiada.
 Jak już musisz być w stolicy
 Patrz co robią politycy.
 Na elekcjach dawaj kreskę

Nalej się ojcu, gardło spłucz,
 Ucz się na Polaka — ucz.
 Bo tam szpetne obyczaje.

Bierz od wszystkich z animuszem,
 Dawaj na mszę za swą duszę.
 Bóg cnotliwie czyta chęci
 I zachowa je w pamięci.
 Żeń się młodo, dzieci rób
 By miał kto o twój dbać grób.
 Tu przez wieki twoje dziady
 Dały nauk tych przykłady.
 Tu przez wieki twoje wnuki

Nalej się ojcu, gardło spłucz,
 Ucz się na Polaka — ucz.
 Bo tam szpetne obyczaje.

Taką stoi Polska racją
 Na pohybel innym nacjom!

06.01.93

***

Walka Jakuba z aniołem

A kiedy walczył Jakub z aniołem
 I kiedy pojął że walczy z Bogiem
 Skrzydło światliste bódł spoconym czołem
 Ciało nieziemskie kalał pyłem z drogi
 I wołał — Daj mi Panie, bo nie puszcę
 Błogosławieństwo na teraz i na potem

A kaftan jego cuchnął kozim tłuszczem
 A szaty Pana mieniły się złotem

On sam zaś Pasterz — lecz o rękach gładkich
 W zapasach wołał — łamiesz moje prawa
 I żądasz jeszcze abym sam z nich zakpił
 Ciebie co bluźnisz grozisz błogosławił

A szaty jego mieniły się złotem
 Kaftan Jakuba cuchnął kozim tłuszczem

W niewoli praw twych i w ludzkiej niewoli
 Żyłem wśród zwierząt obce w karmiąc plemię
 Jeśli na drodze do wolności stoisz
 Prawa odrzucę przecz a Boga zmienię

I w tym spotkaniu na bydlęcej drodze
 Bóg uległ i Jakuba błogosławił

Wprzód mu odjąwszy władzę w jednej nodze
By wolnych poznać po tym że kulawi.

1979

***

Wojna postu z karnawałem

fragment

(...)

W drzwiach świątyni na serwecie krzyże po trzy grosze
Rozgrzeszeni wysypują się bocznymi drzwiami
Kłęczą jałmużnicy w prochu pomiędzy mnichami
Nie odróżnić, który święty, a który świętoszek

Oszalało miasto całe
Nie wie starzec ni wyrostek
Czy to post jest karnawałem
Czy karnawał postem

Dosiadł stulitrowej beczki kapral kawalarzy
Kałdun — tarczą, hełmem — rehot na rozlanej twarzy
Zatknał na swej kopii upieczony łąb prosięcia
Będzie żarcie, będzie picie, będzie łup do wzięcia

Przeciw niemu — tron zaprzężony w księży
A na tronie wychudzony tkwi apostoł postu
Już przeprasza Pana Boga za to, ze zwycięży
A do ręki zamiast kopii wziął Piotrowe Wiosło

Prześcigają się stronnicy w hasłach i w modlitwach
Minstrel śpiewa, jak to stanął brat przeciwko bratu
W przepelnionej karczmie gawieź czeka rezultatu
Dziecko macha chorągiewką — będzie wielka bitwa

(...)

1978

(Publikacja: 03-08-2002 Ostatnia zmiana: 15-08-2006)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1681) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1681>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl